

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Вікторія Гальченко
Київ

У статті розкрито особливості розвитку акмеологічного потенціалу особистості, висвітлено погляди різних учених на його структуру, охарактеризовано структурні компоненти. Автором представлено власне бачення життєтворчого потенціалу особистості в контексті акмеологічного підходу, охарактеризовано структурні компоненти життєтворчого потенціалу майбутніх педагогів дошкільної освіти. Також створено блоки акмеологічних завдань (освітньо-виховні, професійно спрямовані, творчі, завдання забезпечення інтерактивної взаємодії) вищого навчального закладу щодо розвитку акмеологічного потенціалу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, виокремлено та охарактеризовано чинники розвитку акмеологічного потенціалу майбутніх педагогів дошкільної освіти (соціокультурні, соціально-психологічні, індивідуально-психологічні, суб'єктивні).

Ключові слова: акмеологія, акмеологічний потенціал, майбутні педагоги дошкільної освіти, чинники розвитку акмеологічного потенціалу особистості.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Ключовими сферами життєдіяльності суб'єкта є особистісна, соціальна та професійна. Саме на цих «трьох китах» має будувуватися, розвиватися та реалізовуватися акмеологічний потенціал особистості.

Стан акме досягається людиною завдяки накопиченню знань, умінь та навичок, розвитку здібностей, особистісних якостей, формування ціннісних орієнтації, стилю мислення тощо. Тобто акме залежить як від онтогенетичних процесів, так і від власних зусиль особистості – прагнення до самовдосконалення.

Акмеологічний потенціал особистості став предметом наукових досліджень лише на початку ХХІ століття. Це означає, що у тлумаченні елементів його структури має місце неоднозначність підходів та бачень представників різних психологічних шкіл. Така тенденція засвідчує необхідність проведення аналізу поглядів учених сучасності та минулого на проблему розвитку акмеологічного потенціалу особистості та створення власної структури акмеологічного потенціалу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням закономірностей та механізмів, що забезпечують можливість досягнення вершини індивідуального розвитку, займалися А. Бодальов, Н. Вишнякова, А. Деркач, Н. Кузьміна, А. Маркова, К. Перепьолкіна, Н. Фетіскін, Г. Хозяїнов та інші. Проблема розвитку акмеологічного потенціалу особистості цікавить таких учених сучасності, як І. Беспалов, А. Кузнецов, О. Леонтьєва, В. Марков, Д. Мотигуллін, С. Селезньова та ін.

Вагомими для нашого дослідження вважаємо ідеї зарубіжних психологів-гуманістів А. Адлера, А. Маслоу, Г. Олпорта, К. Роджерса, В. Франкла, Е. Фромма, К. Хорні, К. Юнга щодо особливостей самоактуалізації особистості.

Цілісний підхід до дослідження проблеми становлення професіоналізму педагогів дошкільної освіти передбачає дослідження його сутності, виходячи з образу людини як носія системних властивостей (Б. Ананьєв, В. Бехтерєв, П. Лесгафт, Б. Ломов, О. Ухтомський та ін.).

Грунтовне акмеологічне дослідження професійної діяльності педагогів дошкільної освіти здійснили сучасні дослідники Н. Виноградова, Н. Шибанов, О. Улзитуєв та інші.

Зважаючи на результати аналізу психолого-педагогічної літератури, варто зазначити, що не вирішеним залишається питання розвитку акмеологічного потенціалу майбутніх педагогів дошкільної освіти в умовах навчання у вищих педагогічних навчальних закладах України. Тому метою нашого дослідження є визначення завдань та чинників розвитку акмеологічного потенціалу майбутніх вихователів ДНЗ.

Виклад основного матеріалу. У своїх дослідженнях В. Марков (2004) виокремив дві складові акмеологічного потенціалу особистості: «хочу» як мотиваційна складова та «можу» як відображення можливостей особистості у важливих сферах її життєдіяльності.

Також ученим було доведено, що до структури акмеологічного потенціалу входять

здібності як загальні (творчі здібності), так і професійні (організаторські здібності). Також до структури цього потенціалу варто включити досвід (суб'єктний та професійний) як проміжну ланку між акмеологічним потенціалом особистості та її практичною діяльністю. Не менш важливим компонентом виступає здатність до саморозвитку, яка конкретизується через здібність до самоосвіти. Це дає людині можливість вийти за межі її життєвого досвіду [9].

Як відомо, розвиток особистості визначається внутрішніми та зовнішніми факторами у їхньому нерозривному зв'язку та взаємообумовленості. Зважаючи на це положення, дослідниками А. Кузнецовим та С. Селезньовою було запропоновано наступну структуру акмеологічного потенціалу менеджера:

1. Внутрішні фактори:

- природна активність індивіда;
- суб'єктність (механізм «само»);
- потреба у досягненнях;
- мисленнева діяльність.

2. Внутрішні фактори:

- інституціональні (фірма, ринок, освіта, цінності);
- соціальні (зміст професії, діяльність, спілкування, колектив).

Серед елементів акмеологічного потенціалу вчені виділяють:

1. Ціннісно-мотиваційний компонент (мотивація досягнень, активна життєва позиція, цінності саморозвитку).

2. Когнітивно-операціональний (професійні знання, управлінські здібності, стратегічне мислення, особистісні якості, творчі здібності, здібність до самоосвіти).

3. Рефлексивно-оціночний (рефлексія, досвід управлінської діяльності, особистісний зміст професії).

На думку дослідників, така структура найкращим чином відображає акмеологічний потенціал особистості як динамічну систему, що забезпечить продуктивний розвиток менеджера у процесі досягнення вершин професіоналізму в умовах постійного оновлення оточуючої дійсності та під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників [7, 17].

Психологом І. Беспаловим (2008) була запропонована наступна структура акмеологічного потенціалу особистості:

1. Акмеологічна культура особистості (здатність суб'єкта, спираючись на культурні досягнення соціуму, оптимально використовувати власні ресурси під час розв'язання поставлених завдань та у процесі саморозвитку).

2. Акмеологічна спрямованість (внутрішня установка особистості на досягнення акме).

3. Акмеологічний досвід (сукупність знань, умінь та навичок, які особистість набула під час взаємодії з самим собою та оточуючим світом на шляху до акме).

4. Акмеологічні здібності (властивості вищої нервової діяльності, психіки та інших функціональних систем організму, які дозволяють максимально ефективно реалізовувати основні психічні функції в певних умовах життєдіяльності).

5. Акмеологічні професійно важливі якості особистості (рівень розвитку загальних здібностей, що забезпечує досягнення вершин професіоналізму; гармонійний саморозвиток особистості, обумовлюючий усвідомлене прагнення до постійного самовдосконалення).

6. Акмеологічна компетентність (системно-структурна багаторівнева інтегральна особистісно-діяльнісна якість, яка складається з таких компонентів: мотиваційно-особистісного, когнітивного, операціонального).

7. Акмеологічне лідерство (здатність керівника бачити у кожному з його підлеглих індивідуальну самобутність, вловлювати спрямованість розвитку його життєвих прагнень).

8. Акмеологічний вплив (вияв індивідуалізованої уваги керівника до підлеглих, інтелектуального стимулювання та харизматичного впливу) [5].

І. Беспалов (2008) вважає, що потенціал особистості починає розвиватися на біологічному рівні, поступово охоплюючи психічний, особистісний та соціальний рівні особистісної організації. Таке бачення засвідчує значущість, як біологічних, так і соціальних чинників розвитку цього потенціалу, але може виникнути небезпека втрати з поля зору інших більш суттєвих елементів його структури.

У свою чергу, О. Леонтьєва (2012) вибудовує власне бачення структури акмеологічного потенціалу особистості вчителя.

На думку дослідниці, під акмеологічним потенціалом учителя розуміється інтегративне утворення, що об'єднує в собі такі характеристики педагога, які є основою для ефективної педагогічної діяльності, постійного самовдосконалення, досягнення педагогічної майстерності та допомагають йому самореалізуватися у професійному плані. Автор виділяє у структурі акмеологічного потенціалу вчителя такі компоненти, як:

1. Ціннісно-мотиваційний компонент – акмеологічна спрямованість учителя (це така якість його особистості, в основі якого лежить сукупність мотивів і цінностей, що визначають творчий характер педагогічної діяльності, прагнення до досягнення вершин професійної майстерності, підвищенню кваліфікації та збагачення досвіду творчої діяльності, усвідомлення значущості інноваційних процесів в освітній практиці, активна життєва позиція і позитивне ставлення до своєї роботи).

2. Когнітивний компонент – акмеологічна грамотність вчителя (являє собою наявність основ знань з акмеології, обізнаність щодо комплексних діагностик особистісних якостей учителя, його когнітивних і креативних здібностей та пізнавальних цінностей, усвідомлення таких понять, як «акме», «сенс життя людини», «самоактуалізація» та ін., ініціатива і допитливість).

3. Операціональний компонент – акмеологічні вміння вчителя (включає в себе вміння та навички функціонального і творчого застосування системи своїх знань на практиці, вибору програми особистісного розвитку та засобів її досягнення, рефлексії, самоаналізу і корекції своєї діяльності на основі його результатів, здатності до творчості та співтворчості).

У цій структурі акмеологічні вміння педагога розглядаються в сукупності з акмеологічною грамотністю та спрямованістю, а творчі вміння як складові акмеологічного потенціалу. Таке бачення демонструє акмеологічний потенціал як засіб творчості суб'єкта професійної діяльності.

Беручи до уваги виокремлені вченими три основні блоки характеристик потенціалу особистості (ціннісно-мотиваційний, когнітивно-операційний та рефлексивно-оціночний) та враховуючи той факт, що ці блоки наявні у структурі особистості, яка прагне до вершини свого життєздійснення, можна стверджувати, що ці елементи є структурними компонентами саме акмеологічного потенціалу особистості [7].

Розглядаючи акмеологічний потенціал педагога Д. Мотигуллін (2001), розкриває професійні вміння як готовність майбутнього вчителя до професійного самовдосконалення й одночасно, як критерій формування акмеологічного потенціалу. Такий потенціал педагога дозволяє йому успішно пристосовуватися до мінливих умов праці в освітніх установах [10]. Тут важливо розуміти, що професійні вміння є результатом розвитку потреб та здібностей людини, тому вони мають бути характеристикою суб'єкта професійної діяльності, який прагне до акме, а не лише як якостей спеціаліста певної професії.

Б. Ананьєв (1980) (засновник Петербурзької школи психологів) у своїх дослідженнях людини як суб'єкта діяльності, індивідуальності, ніби натякає, що предметом акмеології є закономірності розвитку зрілої людини засобами освіти. Його учениця Н. Кузьміна (1998) на основі такого припущення, предметом акмеології вважає закономірності, умови, чинники і стимули самореалізації творчого потенціалу людини протягом всього життєвого шляху, шляхи розвитку творчої готовності до майбутньої реалізації в різних сферах діяльності, досягнення вершин життя і професіоналізму. Дослідниця переконана в тому, що щасливою може почуватися тільки істинно моральна людина, яка усвідомлює своє призначення в житті і втілює його у справах і вчинках.

Науковою школою Б. Ананьєва (1980) були висунуті дві дуже важливі парадигми, а саме: у першій парадигмі людина розглядається цілісно як індивід, особистість, суб'єкт діяльності та індивідуальність; друга парадигма спрямована на розкриття життєвого шляху людини як історії розвитку особистості в певному суспільстві [3, 67].

Акмеологія доповнює першу парадигму такими двома позиціями: по-перше, «кінцевий результат» суб'єкта діяльності, індивідуальності; по-друге, «зворотний зв'язок», що дозволяє людині здійснювати самокоррекцію і самореорганізацію діяльності, яка спрямована на досягнення більш високого результату. Другу парадигму, на думку Н. Кузьміної (1998), акмеологія конкретизує, прив'язуючи її до освітнього

маршруту та професійної діяльності протягом життєвого шляху, а також до «вчинків» та «продуктів», які можуть бути різної результативності та різного рівня успішності (або неуспішності) [1, 6-8].

Конкретизація парадигми стосовно до життєвому шляху людини у професійному навчальному закладі, а також до самостійної діяльності від старту до оптимуму і фінішу, дозволила виявити закономірність циклічності в переструктуруванні діяльності протягом життєвого шляху шкільного вчителя і викладача вищої школи (З. Єсарєва, Н. Кузьміна).

Беручи до уваги вищезазначене, у нашому дослідженні варто провести паралелі та встановити взаємозв'язки між особистісним зростанням у процесі навчання у вищому педагогічному навчальному закладі та майбутньою самореалізацією у різних сферах життя особистості та професіонала після його закінчення.

Важливим на сьогодні залишається питання досягнення вершин професіоналізму педагогів, які працюють з дітьми дошкільного віку. Особливим завдання сучасного вихователя ДНЗ є зростити по-справжньому творчу особистість, готову до постійного пізнавального розвитку, самовдосконалення, перетворення оточуючої дійсності на краще. Тому, на думку вчених Н. Виноградової, Н. Шибанова, О. Улзитуєва, «рух педагогів дошкільної освіти до акме – нових «вершин» особистісного та професійного розвитку – це та траєкторія, яка відповідає ідеології неперервної освіти, провідною детермінантою якого є самоактуалізація педагога в інноваційному просторі освіти і соціокультурному контексті сучасного суспільства» [2, 5].

Якщо розглядати категорію професіоналізму педагогів дошкільної освіти на рівні педагогічної акмеології як багатопараметричну якість, то можна констатувати, що ця категорія розкриває наступне:

- стійкі індивідуально особистісні прояви педагога (загальні та специфічні здібності до розвитку дошкільників, мотивація, ціннісно-смилова спрямованість) з точки зору продуктивності його праці (Н. Кузьміна);

- якісну, результуючу і ефективну характеристику діяльності, засновану на освіченості, саморегуляції, стійкій мотивації (А. Маркова);

- спосіб професійної діяльності педагога як «провідний спосіб мистецтва жити» (Л. Сохань, Е. Фромм та ін.) [2, 14].

За словами Л. Сохань (1995), щоб отримати задоволення від життя, потрібно здійснити духовно-моральний подвиг, оскільки на шляху завжди виникають труднощі, які, на перший погляд, здаються нездоланими, але завдяки мистецтву жити, виробленню власної життєвої стратегії життя, здатності вибудувати оригінальну модель поведінки у непередбачуваних життєвих ситуаціях, завжди знаходиться вихід, руйнуються перепони, відкриваються нові горизонти [11]. *Мистецтво жити є показником соціально-психологічної зрілості людини, що, у свою чергу виступає, показником акмеологічної культури особистості.*

Покликанням людини, яка обрала професію педагога, має стати наполеглива праця над духовним світом, як власним, так і вихованців. Життєвий шлях маленьких особистостей, залежить від того, які цінності будуть прищеплені педагогом і батьками, які орієнтири обиратимуться, які підходи будуть застосовані для того, щоб дитина усвідомила те, у чому полягає сенс її життя. На основі набутого у дитячі роки досвіду спілкування з оточуючим світом і людьми, закладених принципів, норм та правил поведінки, пережитих ситуацій схвалення та покарання, сформованого особистого ставлення до проблем та успіхів, у вихованців складається бачення майбутнього і свого місця в ньому. Тобто створюється життєвий сценарій підростаючої особистості, в якому провідна роль належить педагогу. Доцільно при цьому, щоб педагог-«сценарист» мав оптимістичне налаштування, широкий світогляд, високий рівень самосвідомості та творчості, міг вести за собою, допомагаючи вихованцям створювати самих себе.

Гуманістична цінність розвитку професіоналізму закріплена у здатності педагогів організувати свій життєвий шлях як ціле, підкоряючись її цілям і цінностям життя. А. Антипєв (2009, р. 98) зазначає, що гуманізація освіти полягає не тільки в утвердженні людяності у відносинах між суб'єктами цього процесу, а й в орієнтації на загальнолюдські цінності.

Акмеологічне розуміння професіоналізму, безумовно, звернене до цілісних складових діяльності, особистості, спілкування. Становлення професіоналізму педагогів дошкільної освіти неможливо без впровадження психологічної системи вивчення та

формування пізнавального інтересу у структурі загальної здатності до пізнання у вихованців, яка дозволяє виявляти актуальні та потенційні резерви його формування у кожної дитини. Цілісною характеристикою професіоналізму педагога, виступає прояв його готовності до пізнавального саморозвитку дитини як акмеологічного орієнтира професійної діяльності і є важливою складовою життєдіяльності педагогів дошкільної освіти [2].

Крім цього, під час проведення досліджень нами було виокремлено наступні компоненти життєтворчого потенціалу майбутнього педагога (Gal`chenko 2013):

1. *Відкритість новому.* Цей процес пов'язаний з намаганням особистості здійснювати перетворення дійсності на сонові усвідомлення реалій сучасності, з готовністю прийняти нове безпосередньо для себе, а потім вносити позитивні зміни в педагогічну та життєву практику.

2. *Ціннісні орієнтації.* Цінності, які обумовлюють вибір стратегії педагогічної діяльності. Ціннісні установки забезпечують готовність особистості до вибору ціннісної спрямованості власних дій.

3. *Свобода вибору:* життєвих позицій, життєвих стратегій, способів та засобів оволодіння соціокультурним досвідом, що дасть можливість усвідомлено обрати професію, визначення масштабів професійної діяльності, прогнозування її результативності, шляхів оперативної перебудови стилю діяльності, презентацію результатів діяльності тощо.

4. *Критичне мислення.* Здатність критично осмислювати та інтерпретувати все, що відбувається в житті, Інтерпретація – основа вироблення суто індивідуального способу побудови навчального процесу з метою здобуття необхідних знань, умінь та навичок для майбутньої професійної діяльності.

5. *Інтуїтивність* як здатність до найшвидших оцінок, розв'язань та прогнозів.

6. *Готовність до постійного саморозвитку та самоактуалізації.* Саморозвиток сприяє пошуку засобів реалізації життєтворчого потенціалу студента у процесі його учбово-проективної діяльності за спеціальністю «Дошкільне виховання», наслідком чого є виникнення потреби в отриманні педагогічної освіти.

7. *Креативність* як здатність особистості адаптивно реагувати на необхідність у нових підходах і нових продуктах.

8. *Реалістичність самооцінки (оптимальний рівень самооцінки (високий, середній), її адекватність).*

9. *Схильність до лідерства (спроможність взяти на себе відповідальність за інших).*

10. *Соціальна активність.* Проявляється в активній позиції студента шляхом накопичення ним життєвого досвіду, а також у реалізації своєї значущості у повноті здійснення життєдіяльності (вчинках, позиціях, спілкуванні, пізнанні, праці тощо).

11. *Соціальна винахідливість* (здатність створювати власні моделі спілкування та взаємодії з людьми).

12. *Схильність до імпульсивної (долаючої) поведінки у критичних ситуаціях* (вироблення стратегій поведінкової активності у стресових та конфліктних ситуаціях).

Реалізуючи свій життєтворчий потенціал у повній мірі, особистість самоактуалізується і, як наслідок, досягає акме. Компоненти життєтворчого потенціалу особистості співвідносні з елементами структури акмеологічного потенціалу особистості. Це може свідчити про взаємозалежність та взаємообумовленість цих двох феноменів.

У своїх дослідженнях психолог В. Ямницький (2006) стверджує, що будь-якій психічно здоровій людині притаманний *життєтворчий потенціал* як здатність до розвитку та реалізації життєтворчих здібностей, спроможність самовдосконалюватися, творчо будуючи всій життєвий шлях, свідомо керуючи знаряддями власного життєздійснення.

Зважаючи на різні підходи до проблеми розвитку акмеологічного потенціалу особистості, вважаємо за необхідне виокремити чинники, які впливають на формування акмеологічного потенціалу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Серед них виділяємо наступні:

– *Соціокультурні чинники* (вплив культури, освіти, політики на обрання й досягнення життєвих цілей, реалізацію професійних і особистісних якостей та стратегій у майбутній педагогічній діяльності).

– *Соціально-психологічні чинники* (вміння вибудувати власну модель взаємин з оточуючими – вихованцями, колегами, батьками; організаторські вміння, схильність до лідерства, харизматичність).

– *Індивідуально-психологічні чинники* (особливості темпераменту, характеру, особистісні якості, загальні та спеціальні здібності тощо).

– *Суб'єктивні чинники* (особливості життєвої позиції, ставлення до життя, інтереси, цілі, програми, організованість, воля й енергія в досягненні поставлених цілей професійного та особистісного зростання).

З метою активізації вищеперерахованих чинників у навчально-виховному процесі ВНЗ доцільним вважаємо застосування акмеологічного підходу, що уможливить розвиток творчої особистості майбутніх педагогів дошкільної освіти з урахуванням різних аспектів їх професійної підготовки, освітньої діяльності та самоосвіти. За таких обставин варто виділити блоки акмеологічних завдань, які стоять перед вищим навчальним закладом у процесі підготовки майбутніх фахівців, а саме:

1. Освітньо-виховні завдання (полягають у діагностиці рівня знань студентів з різних дисциплін, наданні студентам знань, умінь та навичок у рамках фахової підготовки; формування всебічно розвиненої особистості сучасного студента).

2. Професійно спрямовані завдання (передбачають визначення можливостей і результатів здійснення майбутньої професійної діяльності шляхом з'ясування профпридатності, психологічної готовності до такого виду праці і ступеня особистісної та соціальної відповідальності за її процес і результат).

3. Творчі завдання (спрямовані на з'ясування потужності творчого потенціалу студентів, успішність його реалізації у навчально-виховному процесі, розробку інноваційних підходів до самоосвіти та саморозвитку студентської молоді; розвиток творчої індивідуальності студента, оцінку соціальної значущості педагогічних інновацій, отриманих у процесі творчості).

4. Завдання, спрямовані на забезпечення інтерактивної взаємодії (пов'язані з розумінням партнерів по спілкуванню в процесі навчання (у системі «студент-викладач») та різних видів педагогічної практики, що забезпечує оптимальне взаємоузгодження всіх акмеологічних завдань професійної підготовки у вищому навчальному закладі).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, можна прийти до висновку, що акмеологічний потенціал особистості є складною динамічною системою, яка включає в себе ціннісні, мотиваційні, рефлексивні, оціночні, когнітивні та операціональні елементи, які забезпечують продуктивний розвиток особистості у процесі досягнення нею вершин професіоналізму та дозволяють їй успішно реалізуватися в особистісній, соціальній та професійній сферах. За умови впливу низки зовнішніх та внутрішніх чинників розвиток акмеологічного потенціалу особистості значно посилюється. Що стосується акмеологічного потенціалу майбутніх педагогів дошкільної освіти, то чинниками його розвитку було визначено соціокультурні, соціально-психологічні, індивідуально-психологічні та суб'єктивні, які актуалізуються у навчально-виховному процесі ВНЗ, забезпечать розвиток творчої індивідуальності майбутнього педагога, спроможного досягти не лише професійного акме, а й самореалізуватися у різних сферах життєдіяльності. Перспективи подальших розвідок убачаємо у з'ясуванні місця акмеологічної культури у структурі акмеологічного потенціалу майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Література:

1. Акмеология : методология, методы и технологии : материалы научной сессии, посвященной 75-летию члена корреспондента РАО, Президента МААН Н. В. Кузьминой / под общей ред. вице-президента МААН, заслуженного деятеля науки РФ, доктора психологических наук, профессора А. А. Деркача. – М. : РАГС, 1998. – 230 с.

2. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – М. : Флинта, Наука, 2012. – 139 с.

3. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды / Б. Г. Ананьев. – Т. 1. – М., 1980. – 232 с.

4. Антипов А. Г. Гуманизация и гуманитаризация образования : состояние и проблемы / А. Г. Антипов // Высшее образование в России. – 2009. – № 6. – С. 98-102.

5. Беспалов И. А. Профессиональный акмеологический потенциал руководящих кадров государственной службы Российской Федерации : дис. ... канд. психол. наук / И. А. Беспалов. – М., 2008. – 262 с.

6. Гальченко В. М. Характеристика життєтворчого потенціалу особистості майбутнього педагога / В. М. Гальченко // Вісник Інституту розвитку дитини : збірник наукових праць. – Випуск 28. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – С. 149-153.

7. Кузнецов А. Г. Факторы развития акмеологического потенциала менеджера / А. Г. Кузнецов, С. М. Селезнева // Вестник ЮУрГУ. Серия «Психология». Выход 19. – 2012. – № 45. – С. 12-19.

8. Леонтьева Е. А. Технология повышения уровня развития акмеологического потенциала будущего учителя : автореф. дис. ... канд. пед. наук по специальности 13.00.08 – теория и методика профессионального образования / Е. А. Леонтьева. – Тольятти, 2012. – 23 с.

9. Марков В. Н. Личностно-профессиональный потенциал кадров управления : психолого-акмеологическая оценка и оптимизация : дис. ... доктора психол. наук / В. Н. Марков. – М., 2004. – 453 с.

10. Мотыгуллин Д. Н. Формирование акмеологического потенциала будущего учителя : дис. ... канд. пед. наук / Д. Н. Мотыгуллин. – Казань : Казан. гос. пед. ун-т, 2001. – 202 с.

11. Сохань Л. В. Психология жизненного успеха. Опыт социально-психологического анализа преодоления критических ситуаций / Л. В. Сохань, Е. И. Головаха, Р. А. Ануфриева, О. Н. Балакирева, В. В. Очеретяный. – К., 1995. – 149 с.

12. Ямницький В. М. Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент: монографія / В. М. Ямницький. – О. : ПНЦ АПН України; СВД М. П. Черкасов, 2006. – 362 с.

Literatura:

1. Akmeologiya : metodologiya, metody i tehnologii // Materialy nauchnoy sessii, posvyaschennoy 75-letiyu chlena korrespondenta RAO, Prezidenta MAAN N. V. Kuzminoy / Pod obschey red. vitse-prezidenta MAAN, zasluzhennogo deyatelya nauki RF, doktora psihologicheskikh nauk, professora A.A. Derkacha. – М. : RAGS, 1998. – 230 s.

2. Akmeologiya professionalnoy deyatel'nosti pedagogov doshkol'nogo i nachalnogo obshego obrazovaniya : monografiya / N. Vinogradova, A. Ulzyitueva, N. Shibanova. – Moskva : Flinta, Nauka, 2012.

3. Anan'ev B. G. Izbrannyye psihologicheskie trudy / B. Anan'ev. – Т.1. – М., 1980. – 232 с.

4. Antipev A. Gumanizatsiya i gumanitarizatsiya obrazovaniya : sostoyanie i problemy / A. Antipev // Vysshee obrazovanie v Rossii. – 2009. – # 6. – S. 98-102.

5. Беспалов И. А. Professionalnyy akmeologicheskiy potentsial rukovodyaschih kadrov gosudarstvennoy sluzhby Rossiyskoy Federatsii : dis. ... kand. Psihol. Nauk / I. Беспалов. – М., 2008. – 262 с.

6. Gal'chenko V. M. Xaraktery`sty`ka zhy`ttyetvorchogo potencialu osoby`stosti majbutn`ogo pedagoga / V. Gal'chenko // Visny`k Insty`tutu rozvy`tku dy`ty`ny` : Zbirny`k naukovy`x pracz`. – Vy`pusk 28. – 2013. – S. 149-153.

7. Kuznetsov A. G. Faktoryi razvitiya akmeologicheskogo potentsiala menedzhera / A. Kuznetsov, S. Selezneva // Vestnik YuUrGu. Seriya «Psihologiya». Vyipusk 19. – # 45. – 2012. – S. 12-19.

8. Leonteva E. A. Tehnologiya povysheniya urovnya razvitiya akmeologicheskogo potentsiala buduschogo uchitelya : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk po spetsialnosti 13.00.08 – teoriya i metodika professional'nogo obrazovaniya / E. Leonteva. – Tolyatti, 2012. – 23 s.

9. Markov V. N. Lichnostno-professionalnyy potentsial kadrov upravleniya : psihologo-akmeologicheskaya otsenka i optimizatsiya : dis. ...doktora psihol. nauk / V. Markov. – М., 2004. – 453 с.

10. Motyigullin D. N. Formirovanie akmeologicheskogo potentsiala buduschego uchitelya : dis. ... kand. ped. nauk / D. Motyigullin. – Kazan : Kazan. gos. ped. un-t, 2001. – 202 s.

11. Sohan L. V. Psihologiya zhiznennogo uspeha. Opyit sotsialno-psihologicheskogo analiza preodoleniya kriticheskikh situatsiy / L. Sohan, E. Golovaha, R. Anufrieva, O. Balakireva, V. Ocheretyanyiy. – К., 1995. – 149 с.

12. Yamny`cz`ky`j V. M. Rozvy`tok zhy`ttyetvorchoyi akty`vnosti osoby`stosti: teoriya ta ekspery`ment: monografiya / V. Yamny`cz`ky`j. – O. : PNCz APN Ukrayiny`; SVD M. P. Cherkasov, 2006. – 362 s.

В статье раскрыты особенности развития акмеологического потенциала личности, отражены взгляды различных ученых на его структуру, охарактеризованы структурные компоненты. Автором представлены собственное видение жизнетворческого потенциала личности в контексте акмеологического подхода, охарактеризованы структурные компоненты жизнетворческого потенциала будущих педагогов дошкольного образования. Также созданы блоки акмеологических задач (образовательно-воспитательные, профессионально ориентированные, творческие, задачи обеспечения интерактивного взаимодействия) высшего учебного заведения по развитию акмеологического потенциала будущих воспитателей дошкольных образовательных учреждений, выделены и охарактеризованы факторы развития акмеологического потенциала будущих педагогов дошкольного образования (социокультурные, социально-психологические, индивидуально-психологические, субъективные).

Ключевые слова: акмеология, акмеологический потенциал, будущие педагоги дошкольного образования, факторы развития акмеологического потенциала личности.

The article reveals the features of acmeological development of personal potential, lighted by different scientists views on its structure, characterized by structural components. The author presents his own vision of the creative potential of personality in the context of acmeological approach, characterized by structural components of creative potential of future teachers of pre-school education. Also created blocks acmeological tasks (education, professionally designed, creative, ensuring interaction) higher education institutions on the development of acmeological potential future teachers of pre-school educational institutions, isolated and characterized the development factors of acmeological potential future teachers of pre-school education (socio-cultural, socio-psychological, individual psychological, subjective).

Key words: acmeology, acmeological potential, future teachers of pre-school education, acmeological potential factors of personality.